



Razumkov
centre

УКРАЇНА: ВІД ВІЙНИ ДО МИРУ ТА ВІДНОВЛЕННЯ

Аналітичні оцінки
Червень 2025



I.

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА ОБОРОНА: ГОЛОВНІ ПОДІЇ, ПРОЦЕСИ, ТЕНДЕНЦІЇ

Червень 2025 р. ознаменувався активізацією російського наступу та нарощуванням актів терору проти цивільного населення на тлі провалу миротворчих зусиль, ініційованих Президентом США Д. Трампом. [Супутні заяви російського лідера](#) та його оточення, завуальовані деклараціями про готовність до мирної угоди, є підтвердженням налаштованості на продовження війни на виснаження та її завершення шляхом військової поразки України.

Чи не найбільш резонансною подією початку місяця став масштабний удар по російській стратегічній авіації в ході операції СБУ «Павутина», результатом якої стало не лише враження [до 40 літаків](#) російської стратегічної авіації, але найбільш болючий і принизливий удар по іміджу російського режиму.

12-денна військова операція Ізраїлю проти Ірану (13-25 червня) спричинила короточасний та незначний ефект на перебіг російсько-української війни. Обмежене військове втручання США чітко продемонструвало зовнішньополітичні пріоритети адміністрації Президента Д. Трампа та готовність до застосування сили там, де це вважається вигідним і безпечним.

БОЙОВІ ДІЇ

Протягом червня 2025 р. російська сторона на тлі імітації готовності до дипломатичного врегулювання докладала всіх зусиль з активізації літньої наступальної кампанії. Попри відсутність оперативно значимих успіхів, [повзучий і виснажливий наступ](#) приносить росіянам не лише тактичні здобутки, але й переслідує досягнення політичних цілей, зокрема, посилення переговорних позицій шляхом створення враження непереможності російської армії.

Тенденція попереднього місяця до інтенсивної ескалації бойових дій зберігалася щонайменше протягом першої половини червня і в окремі дні фіксувалося більше 200 бойових зіткнень. Водночас за підсумками червня, середньодобова кількість бойових зіткнень не суттєво перевищила показники попереднього місяця (186 та 184, відповідно), що спонукало окремих військових оглядачів до висновків про [ознаки ймовірного виснаження](#) наступального потенціалу російської армії. У червні противник захопив [497 км² територій](#) України, втративши [32 420](#) убитими та пораненими.

Одночасно з активізацією в зоні бойових дій, противник нарощує масштаб повітряних ударів по всій території України, переслідуючи мету підриву волі українського суспільства до спротиву. Наразі російська сторона намагається максимально реалізувати перевагу у засобах повітряного нападу, досягнувши завдяки масштабуванню виробництва, технологічним і тактичним удосконаленням. В ніч з 28 на 29 червня російські війська здійснили четверту за місяць і найбільш масштабну ракетно-дронову атаку, здійснивши [537 засобів повітряного нападу](#). Попередній «рекорд» був зафіксований [9 червня](#) (499 ракет і безпілотників). Таким чином, спостерігається загрозлива тенденція нарощування масштабів російських повітряних ударів по всій території України. Характер об'єктів, які обирають російські військові, переконливо свідчать про терористичні цілі повітряних ударів. Так, 22 червня в Білгород-Дністровському була знищена станція екстреної медичної допомоги, а напередодні удару зазнала Одеська обласна станція переливання крові та екстреної медичної допомоги. Стандартною російською тактикою є [нанесення повторного удару по враженому об'єкту](#), під який попадають рятувальники.

За повідомленням української розвідки, російське виробництво дронів вийшло на рівень близько 2 700 «шахедів» та 2 500 БПЛА-імітаторів щомісяця. Водночас анонсоване українською владою посилення українських спроможностей з **суттєвої нейтралізації проблеми шахедів** шляхом застосування нових технологічних рішень, зокрема, дронів-перехоплювачів, очікується не раніше наступних трьох місяців.

1 червня 2025 р. кадри знищення російських літаків українськими дронами у глибокому тилу в ході операції СБУ «Павутина» спричинили не лише **бурхливу реакцію** в різних політичних та військових колах, але й тривожні очікування стосовно впливу на переговорний процес та **варіантів військової відповіді** на один із найбільш болючих і принизливих ударів по військових спроможностях та іміджу російського режиму. Однак, російська делегація прибула наступного дня після атаки на заплановану російсько-українську зустріч у Стамбулі, а російська військова «помста» у вигляді масованих ракетно-дронових атак нічим не відрізнялася від тих **актів системного терору**, що здійснювалися до і після «Павутини». Більш того, росіяни вдалися до активного інформаційного та фізичного **маскування серйозності втрати**, намагаючись применшити масштаби ураження.

Авторитетні військові оглядачі вважають, що операція «Павутина» була «вражаючою з точки зору військової науки. Це справді розширює межі того, що ми вважаємо можливим» і матиме глобальні наслідки, оскільки такий приклад використання дешевих безпілотників проти стратегічних цілей вартістю млрд доларів ставить під сумнів існуючі традиційні оборонні доктрини. Це стосується не лише проблеми фізичного захисту дороговартісних активів, але й їх військової доцільності в умовах асиметричних методів ведення війни.

МИРНИЙ ПРОЦЕС

2 червня у Стамбулі відбувся **другий раунд мирних переговорів** між делегаціями України та росії за посередництва Туреччини. Він тривав близько години і завершився, практично, безрезультатно з огляду на відсутність подальшого прогресу мирного процесу. За тиждень до зустрічі Україна передала

росії **позиційний документ** з мирного врегулювання, а російська делегація – власний **«меморандум»** безпосередньо під час зустрічі, а не завчасно, як передбачали попередні домовленості. Станом на кінець червня, інформація про терміни наступної зустрічі відсутня.

ПОЛІТИЧНІ РІШЕННЯ ТА ДІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ВЛАДИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ

27 червня Міністр оборони України Р. Умеров **анонсував збільшення «у декілька разів»** **далекобійних ударів** по критичних цілях у глибині росії на основі плану системних **далекобійних операцій** і завдяки нарощуванню власних спроможностей з виробництва дронів (**понад чотири млн одиниць на рік**). Перспективною інновацією у напрямі підвищення ефективності застосування дронів на оперативно-тактичному рівні є надання повноважень бригадам із прямої закупівлі, а найближчим часом – через ІТ-систему DOT-Chain Defence. Нова платформа дозволить військовим замовляти саме ті БПЛА, які їм потрібні, та скоротити терміни постачання замовлень **«до лічених тижнів, а згодом і днів»**.

Протягом місяця з'явилися повідомлення про створення спільних підприємств із виробництва оборонної продукції. Так, **Міністр закордонних справ ФРН І. Вадефуль** оголосив про створення спільних підприємств, які дозволять Україні «виробляти швидше і більше», а Німеччині – скористатися українськими ідеями та досвідом. 22 червня в Україні відкрився офіс норвезької компанії **Kongsberg Defence and Aerospace**, провідного виробника озброєнь, зокрема систем ППО NASAMS. За повідомленням МО України, відкриття представництва передбачає розвиток співробітництва з адаптації NASAMS до українських реалій та налагодження локального виробництва.

Велика Британія оголосила про **першу закупівлю зброї для України за рахунок доходів від заморожених російських активів** обсягом £70 млн. Таким чином за «російські гроші» Україна отримає 350 ракет для систем ППО ASRAAM, що має як суто прикладне військово значення, так і надсилає потужний політичний сигнал: «росія, а не Україна, повинна платити ціну за варварську і

незаконну війну путіна» (К. Стармер). Цього місяця Велика Британія також оголосила **рекордну допомогу** в об'ємі £350 млн для постачання дронів, завдяки якій Україна отримає 100 тис. безпілотників вже у 2025 р. На підставі укладеної **угоди про спільне військове виробництво**, Україна та Великобританія запускають нову ініціативу зі спільного виробництва дронів, в межах якої протягом перших трьох років британська сторона фінансуватиме закупівлю цілого спектру українських дронів, які будуть виготовлятися у Великій Британії та поставлятися в Україну, а після закінчення війни вироблена продукція розподілятиметься між двома країнами. Реалізація цього проєкту дозволить суттєво масштабувати виробництво безпілотників, а також сприятиме обміну передовими технологіями та інтеграції оборонної промисловості двох країн на тривалу перспективу.

Служба безпеки України (СБУ) практично щоденно повідомляє про затримання завербованих російськими спецслужбами громадян України, в т. ч. неповнолітніх. Так, **за офіційною інформацією СБУ**, із 700 осіб, затриманих за шпигунство протягом останніх 12 місяців, 175 були молодшими за 18 років. Головними каналами вербування є месенджери Telegram, Discord, WhatsApp і Viber, а сума винагороди за виконання «завдань» коливається від \$100 до \$1000. Окрім оперативних заходів протидії російським спецслужбам, українська влада також розгорнула загальнонаціональну кампанію з інформування про ворожі методи вербування та попередження про наслідки співпраці з ворогом.

МІЖНАРОДНІ ПОДІЇ (ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ)

Черговий **Саміт НАТО**, попри інтригу та драматургію «саміту Трампа», приніс доволі позитивні **практичні результати для України**:

- ✓ відбулася **«змістовна»** зустріч Президентів В. Зеленського та Д. Трампа на полях саміту (однак наступні події із затримкою поставок американської військової допомоги викликали сумніви стосовно її змістовності);

- ✓ Україна отримала запевнення у додаткових €35 млрд безпекової допомоги на наступний рік, а підтримка України відтепер буде зараховуватися як частка оборонних витрат держав-членів НАТО;

- ✓ у фінальному комюніке НАТО підтвердило, що росія є «довгостроковою загрозою євроатлантичній безпеці».

Однією з ключових міжнародних подій місяця, яка матиме вплив на перебіг російсько-української війни, стала 12-денна ізраїльсько-іранська війна. Попри надзвичайну увагу всього світу до цього конфлікту та апокаліптичні очікування можливих наслідків, станом на кінець червня (тиждень після завершення гарячої фази), ситуація, схоже, стабілізувалася та обидві сторони продемонстрували задоволення результатами, заявивши про власну **перемогу**. Водночас якщо повнота **досягнення сторонами стратегічних цілей** все ще залишається предметом дискусій, то у військовому вимірі Ізраїль продемонстрував переконливу технологічну та оперативну перевагу. **На думку авторитетних військових експертів**, Ізраїль за лічені дні здійснив одну з найбільш масштабних і ефективних операцій за останні десятиліття та зруйнував іранську концепцію стримування.

Ізраїльсько-іранський конфлікт мав, скоріш за все, **переважно негативні наслідки для міжнародного та внутрішнього іміджу кремля**. Росія спромоглася надати підтримку своєму стратегічному партнеру Ірану лише висловленням **«чіткої позиції»** та заявами про «неспровоковані воєнні удари по сплячих мирних містах» і «злі діяння, що руйнують мир» (на тлі власних дій на території України), вкотре продемонструвавши, чого варті російські договори про **стратегічне партнерство**. **Російські Z-спільноти**, добре знайомі з реаліями ситуації на російсько-українському театрі воєнних дій, доволі стурбовано — із заздрощами та тривогою — відреагували на ізраїльсько-іранський конфлікт, який значно краще відповідав їх уявленням про «спеціальну військову операцію». Паралелі, які відмічали російські «ура-патріоти», свідчили про подібність росії не з високоефективним Ізраїлем,

а автократичним і корумпованим Іраном, яким керує німечний стариган із бункера.

РОСІЯ

Путін та інші офіційні особи неодноразово протягом місяця повторювали мантри про «єдиний народ», «ісконно русські землі» «новоросію», декларуючи тим самим незмінність намірів росії зруйнувати українську державність та знищити українську ідентичність. З'явилися, також, нові об'єктивні підтвердження розбудови російських оборонних промислових потужностей, що є свідченням як незмінності ставки на військові методи досягнення цілей у контексті російсько-української війни, так і підготовки до ймовірного збройного конфлікту з іншими державами чи альянсами. Так, протягом 2024 р., рф збільшила об'єми виробництва ракет «Іскандер-М» майже втричі – з 250 (у 2023 р.) до близько 700 одиниць. У розслідуванні видання *Kyiv Independent* наголошується на тому, що це стало можливим завдяки поставкам в обхід західних санкцій китайського, тайванського та білоруського обладнання та сировини.

На території Північної Кореї (поблизу м. Хичхон) зафіксовано початок будівництва масштабних промислових потужностей з виробництва військової продукції для експорту в росію. За повідомленнями ЗМІ, Північна Корея збільшила річні об'єми виробництва снарядів у чотири рази, що безпосередньо пов'язано з експортом боєприпасів для ведення російської війни проти України.

24 червня, під час брифінгу на саміті НАТО в Гаазі, представник НАТО заявив про здатність росії вести війну проти України щонайменше до 2027 р. Водночас було зазначено, що такі оцінки стосуються матеріальних ресурсів, тобто здатності російської економіки підтримувати війну високої інтенсивності. Водночас за оцінками Альянсу, російський ВПК вже працює на межі можливостей і подальше збільшення об'ємів виробництва зброї мало ймовірно. При цьому, залишається відкритим питання стосовно запасів

людського ресурсу, оскільки з початку повномасштабного вторгнення втрати росії склали понад мільйон, в т. ч. – 250 тис. убитими. Такі оцінки відповідають даним українського ГШ (станом на 12 червня) і військової розвідки Великобританії, де наголосили, що це «найбільші втрати рф з часів Другої світової війни». Російська влада змушена йти на постійне збільшення виплат російським «добровольцям», щоб забезпечити щомісячний набір близько 30 тис. охочих помирати за 3 млн рублів. Так, щонайменше 26 російських регіонів підвищували одноразові виплати в цьому році, а їх максимальний розмір сягає 2,6 млн рублів 400 тис. рублів федеральних виплат (в сумі майже \$33 тис.).

Інший високопосадовець НАТО в розмові з BBC визнав провал дипломатичних зусиль Заходу із завершення війни та наголосив, що путін зацікавлений у короткотермінових домовленостях, щоб отримати передишку та зафіксувати контроль над окупованими територіями, а його впевненість у переможному для нього ході війни ґрунтується на викривленій картині, сформованій кремлівськими спецслужбами.

Отже, аналіз найбільш важливих подій, політичних заяв та рішень дозволяє зробити наступні висновки:

- ✓ Червень 2025 р. ознаменувався подальшою ескалацією бойових дій та російського системного терору проти цивільного населення, але загальний стан перебігу конфлікту не зазнав якісних змін, порівняно з попередніми місяцями.
- ✓ Незмінність ультимативних вимог кремля за підсумками чергового раунду перемовин дає підстави для висновків про безперспективність дипломатичного треку врегулювання конфлікту за наявних умов, у т. ч. з огляду на позицію ключового гравця – США.
- ✓ Тенденція до загострення загрози, пов'язаної з російськими ракетно-дроновими атаками, потребує термінових рішень з її нейтралізації.

II.

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА

Червень був насичений масштабними подіями та акціями стратегічного характеру – відбулись саміти G7, НАТО, ЄС, сесія ПАРЕ. На Близькому Сході спалахнула локальна швидкоплинна ірано-ізраїльська війна. На світовій арені тривало загострення безпекової ситуації в різних регіонах. За даними норвезького інституту досліджень світу (PRIO), за останні роки невпинно зростає число воєн і конфліктів (у 2024 р. – 61 конфлікт у 36 країнах, найбільш масштабною є війна в Україні), продовжується небезпечна ескалація насильства. Спостерігається накопичення політико-економічних проблем на фоні протистояння держав Заходу і країн авторитарного табору. Різноманітні сприятливі та небезпечні тенденції позначались на міжнародному становищі України, її позиціях на світовій арені, зокрема на європейському та євроатлантичному векторах.

МІЖНАРОДНІ ПРОЦЕСИ ТА ПОДІЇ

Фактор США на світовій арені. У червні тривала відзначена в попередніх моніторингах тенденція турбулентності світових ринків, пов'язана з тарифною політикою США. Тривало торговельне протистояння США-Китай (яке згодом вдалося мінімізувати), водночас ускладнились економічні відносини Вашингтона з Брюсселем. Така ситуація невизначеності негативно позначалась на інвестиційному кліматі, фондових ринках у різних регіонах світу. При цьому Д. Трамп планує продовжити «тарифний пресинг» щодо країн-партнерів.

Водночас деякі кроки офіційного Вашингтона у сфері зовнішньої політики засвідчили подальше ускладнення діалогу з країнами-партнерами та небезпечне скорочення інструментів м'якого впливу США у світі. Найбільш резонансною подією був демарш Д. Трампа на саміті G7 (16-17 червня, Канада), в ході якого американський

Президент виступив з конфліктними та суперечливими заявами, залишив цей захід і заблокував ухвалення фінального комюніке. Своєю чергою, варто відзначити, що після ліквідації Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) процес згорання гуманітарного, інформаційного впливу США у світі продовжився. 20 червня відбулось масове кадрове звільнення співробітників «Голосу Америки», раніше було припинене фінансування корпорації «Радіо Свобода». Водночас Білий дім **рекомендував** Держдепу припинити фінансування майже 20 міжнародних програм із розслідування воєнних злочинів, у т. ч. в Україні. Також адміністрація США запровадила санкції проти чотирьох суддів Міжнародного кримінального суду.

Паралельно, ускладнилася ситуація всередині США внаслідок запровадження жорстких антиемігрантських заходів. На початку червня розпочались масові протестні акції в Каліфорнії, які згодом розповсюдились на інші штати під гаслами протесту проти політики Президента Д. Трампа.

Українсько-американські відносини. Попри контакти та консультації на високому й вищому рівнях, діалог на міжнародних майданчиках, атмосфера відносин Україна-США, поки що характеризувалася переважно невизначеністю та нестабільністю. Американська сторона, посідаючи вичікувальну позицію, намагалася дистанціюватися від теми війни в Україні, уникаючи будь-яких однозначних заяв і кроків, водночас обмежуючи воєнно-фінансову складову двосторонніх відносин. Увага Вашингтона переважно зосереджувалася на внутрішній проблематиці, торговельних відносинах із державами-партнерами, протистоянні з Китаєм і найбільшою мірою на локальній війні Ірану та Ізраїлю. Загалом, специфіка американської політики на українському напрямі виглядала наступним чином.

ЗАЯВИ ТА ДІЇ США НА УКРАЇНСЬКОМУ НАПРЯМІ

США не планують надавати засоби протиповітряної оборони для підтримки «сил гарантування» в Україні для забезпечення перемир'я.
Вашингтон переправив на Близький Схід близько 20 тис. ракет, які раніше планувалося використати в Україні для боротьби з російськими дронами.
Комітет Палати представників з питань асигнувань схвалив оборонний бюджет США на 2026 р., відмовився виділяти додаткові \$300 млн на допомогу Україні.
Сенат США відклав розгляд законопроєкту про санкції проти росії та її торговельних партнерів.
Американська сторона запобігла зниженню граничної ціни на російську нафту. Д. Трамп заблокував заяву G7 з засудження російської агресії проти України.
Адміністрація Президента США призупинила діяльність міжвідомчої робочої групи з розробки стратегій тиску на росію для прискорення мирних перемовин.
Міністр оборони США П. Гегсет проігнорував червневє засідання Контактної групи з питань оборони України «Рамштайн».
Широкого резонансу набула заява Д. Трампа 5 червня, де він порівняв війну, яку росія веде проти України, із «двома дітьми, які б'ються в парку».
Українська операція «Павутина» викликала негативну реакцію керівництва США, мовляв, це провокує ескалацію воєнних дій.
Д. Трамп ухильно прокоментував зустріч із В. Зеленським і прохання української сторони продати засоби ППО.

Це лише деякі заяви та кроки США, які загалом свідчать про певну «паузу вичікування та невизначеності» у політиці Вашингтона на українському напрямі.

Переговорний процес щодо припинення війни в Україні. На жаль, слід констатувати, що переговорний процес, ініційований США, зайшов у глухий кут і звівся до обміну полоненими та тілами загиблих. Як зазначалося у попередньому моніторингу, черговий раунд перемовин (2 червня, Стамбул) продемонстрував тактику імітації переговорного процесу з боку рф, для збереження формальної присутності у мирному процесі й уникнення подальших санкцій. Країна-агресор, висуваючи ультимативні вимоги капітуляції України, перетворила перемовини на фарс, на «димову завісу» для ескалації бойових дій на фронті та нарощування терору проти мирного населення України. Лише у першій половині червня росія **застосувала проти України** близько 2 800 ударних дронів, майже 3 000 керованих авіаційних бомб та 140 ракет різних типів.

Причому російський диктатор не приховує планів подальшої окупації та знищення України. Зокрема, 20 червня на петербурзькому форумі він вчергове **заявив** про те, що росіяни та українці один народ, а там, де «ступає нога російського солдата — все наше».

Водночас путін підтримав нову державну програму нарощування озброєнь для сухопутних військ. Паралельно, за інформацією ЗМІ, ймовірно є направлення додаткових військ КНДР для участі у війні проти України. З огляду на це, **заяви** путіна від 27 червня про готовність до нового раунду перемовин в Стамбулі й обговорення українського та російського меморандумів, слід сприймати виключно як «дипломатичну спецоперацію» з введення в оману противника та маскування реальних агресивних намірів.

Загалом, ситуація довкола мирних перемовин виглядає таким чином, що перемовини Д. Трампа з путіном, офіційне привітання М. Рубіо з днем росії, утримання керівництва США від рішучих заходів, спроби умовити російського диктатора — лише провокують подальшу російську інтервенцію та переконують агресора у безкарності.

Очевидно, що умовою припинення війни в Україні є перегляд позицій США та запровадження консолідованого, спільно з європейськими партнерами, силового примушення агресора до миру.

Євроатлантична інтеграція України. Стратегічно важливою подією став саміт НАТО (Гаага, 24-25 червня), результати якого, з огляду на сучасні реалії, слід вважати

загалом позитивними для України. **Перше.** Попри скорочений формат заходу, українська тематика була серед пріоритетів порядку денного. Зокрема, відбулись зустрічі з керівництвом НАТО та ЄС, з лідерами Євросоюзу у форматі Е5, з Президентом США. Пройшло засідання [Ради НАТО-Україна](#), за участю міністрів закордонних справ союзників Альянсу.

Друге. У підсумковому документі Саміту підкреслюється єдність країн Альянсу та відданість колективній обороні в рамках ст. 5 Вашингтонського договору. [Наголошується](#), що росія є довгостроковою загрозою та фіксуються зобов'язання до 2035 р. — досягти щорічних інвестицій обсягом 5% від ВВП на основні потреби оборони, які «включатимуть свої прямі пожертви на оборону України та внески в її оборонну промисловість». Це розширює можливості для подальшої військово-фінансової підтримки України та інтеграції національного ВПК до системи оборонних індустрій Альянсу.

Третє. З огляду на позицію Президента США, у фінальному стислому документі Саміту не згадується тема євроатлантичної інтеграції України. Але, певна «пауза», у просуванні України до Альянсу, зовсім не означає припинення євроатлантичної інтеграції Києва. Отже, де-юре, рішення попереднього Вашингтонського саміту Альянсу про незворотність вступу України буде лишатися в силі.

Війна на Близькому Сході. 13 червня Ізраїль [завдав](#) повітряних ударів по ядерних об'єктах і командуванню Ірану. Тегеран відповів масованими ракетними атаками по території Ізраїля. Протягом майже двох тижнів тривали обстріли з обох сторін. 21 червня військово-повітряні сили США здійснили ракетно-бомбову атаку на три іранські ядерні об'єкти (операція «Опівнічний молот»). Офіційний Вашингтон заявив про руйнування іранської ядерної програми та висунув ультиматум Тегерану (хоча, за інформацією з неофіційних джерел, результати американської атаки перебільшені). Наприкінці червня, внаслідок мирних перемовин, бойові дії були припинені.

Швидкоплинна ірано-ізраїльська війна мала різноспрямовані результати та наслідки. З одного боку, війна зосередила увагу, політико-дипломатичні зусилля та воєнні ресурси країн Заходу на Близькосхідному

регіоні. На певний час ці події, у світовому порядку денному, відсунули на другий план війну в Україні. Водночас війна призвела до дестабілізації світового нафтового ринку та локального стрибка цін на нафту, що є сприятливим фактором для країни-агресора росії. З іншого боку, цей конфлікт обмежив вплив в регіоні та воєнний потенціал Ірану, а також продемонстрував реальне ставлення кремля до країни, яка є стратегічним союзником росії.

ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ВЛАДИ

У червні українська сторона, як і раніше, зосереджувала зусилля на переговорному процесі, забезпеченні гарантій безпеки, розширенні міжнародної військово-фінансової допомоги, інтеграції до ЄС і НАТО, а також притягненні росії до відповідальності за злочини агресії. З метою активізації та вдосконалення зовнішньої політики, В. Зеленський 21 червня [анонсував](#) заплановані кадрові зміни в дипломатичному корпусі та «в управлінні інституціями, щоб збільшити український потенціал у відносинах з партнерами». Згодом, глава МЗС А. Сібіга заявив про [реформування](#) структури міністерства з метою «посилення наших оборонних можливостей».

Політичний діалог з іноземними партнерами. Червень можна вважати рекордним за кількістю міжнародних заходів, в яких брала участь Україна, просуваючи власні інтереси та ініціативи. Водночас відбулась низка перемовин, консультацій, дискусій в рамках міжпарламентського, міжурядового та міжвідомчого співробітництва. Серед найбільш важливих і помітних контактів і заходів слід відзначити наступні.

2 червня у Вільнюсі відбувся Саміт [«Бухарестської дев'ятки»](#) та нордичних країн, у рамках якого пройшла серія перемовин із генсеком НАТО, керівництвом країн Балтії, Президентами Польщі, Румунії, Прем'єр-міністрами Фінляндії та Норвегії. 4 червня Президент України взяв участь у 28-му засіданні Контактної групи з питань оборони України у форматі «Рамштайн», за підсумками якого, ряд країн оголосили про чергові масштабні пакети військової допомоги. Згодом, 11 червня в Одесі відбувся Саміт [«Україна — Південно-Східна Європа»](#), в якому взяли участь керівники Молдови, Чорногорії,

Румунії, Болгарії, Хорватії, Греції, Албанії, Північної Македонії та Словенії. За підсумками Саміту була ухвалена «Одеська декларація», в якій країни-партнери висловлюють солідарність з Україною у її боротьбі проти російської агресії, підтримують приєднання нашої держави до ЄС і НАТО. 16 червня відбулись перемовини на вищому рівні з керівництвом Австрії.

Своєю чергою, важливими були зустрічі та перемовини зі світовими лідерами в рамках саміту G7 в Канаді 17-18 червня. Згодом на саміті НАТО в Гаазі (як згадувалося вище) відбулась серія консультацій з керівництвом НАТО та ЄС, з лідерами європейських країн-союзників, а також з Прем'єр-міністром Нової Зеландії. 26 червня українська сторона взяла участь у [засіданні Європейської Ради](#). Того ж дня відбулись важливі зустрічі з керівництвом ПАРЄ та представниками парламентів країн – членів Парламентської Асамблеї.

Також до дипломатичного активу України слід віднести візити до України ряду урядових і парламентських делегацій країн Європи, а також низку зустрічей в Києві з генеральним директором МАГАТЕ, Президентом Світового банку та Європейського центрального банку, директором Всесвітньої продовольчої програми ООН, генеральним секретарем міжнародної торгової палати тощо.

Просування українських інтересів та ініціатив на світовій арені. Стратегічно важливою подією світового масштабу стало підписання Президентом України та генеральним секретарем Ради Європи [Угоди про створення Спеціального трибуналу для розслідування злочинів агресії проти України](#). До групи ініціаторів трибуналу входить 41 держава, Єврокомісія, Європейська зовнішньополітична служба та Рада Європи тощо. Трибунал матиме міжнародну правосуб'єктність і має розслідувати та притягувати до відповідальності винних за російське вторгнення до України, заочно розслідувати злочини вищого політичного та військового керівництва держави-агресора. За попередніми прогнозами, трибунал може бути сформований до кінця 2025 р.

Серед інших важливих міжнародних ініціатив України слід відзначити такі.

Триває активна інтеграція українського ВПК у систему європейських і світових оборонних індустрій: а) Україна та Німеччина підготували спільний план постачання Києву систем ППО IRIS-T на три роки; б) в Україні відкрито офіс норвезької компанії Kongsberg Defence and Aerospace – виробника озброєння, зокрема систем NASAMS; в) АТ «Українська оборонна промисловість» здійснює заходи зі створення свого представництва у США; г) в рамках ініціативи «Build with Ukraine» [досягнуто домовленості](#) з Данією про розбудову виробництва української зброї на її території. Уряд Данії виділив на цей проєкт \$47 млн; д) спільно з Великою Британією заплановане виробництво дронів-перехоплювачів та далекобійних БПЛА; е) українська сторона взяла активну участь у [Форумі оборонних індустрій](#) в рамках Саміту НАТО в Гаазі.

Своєю чергою, Україна просувала власні інтереси на різних міжнародних заходах. Зокрема, в Києві відбувся III Міжнародний саміт міст і регіонів – «Згуртовані заради миру та безпеки», присвячений зміцненню партнерства на міжрегіональному та міжмуніципальному рівнях. Українська сторона, спільно з інституціями ООН, ініціювала створення Координаційної платформи з гуманітарного реагування для допомоги українцям під час війни. Відбулась серія міжнародних заходів, присвячених поверненню українських дітей, вкрадених країною-агресором.

Міжнародна солідарність і допомога Україні у протистоянні російській агресії. У червні країни-партнери виступили з ініціативами подальшої військово-фінансової допомоги Україні. Зокрема, під час засідання групи «Рамштайн», ряд країн-учасниць [оголосили](#) про надання чергових пакетів військової допомоги Україні – Велика Британія (£350 млн), Німеччина (€5 млрд), Нідерланди (€400 млн), Бельгія (€1 млрд), Норвегія (\$700 млн), Швеція (€400 млн). Згодом, про війну підтримку Україні заявили також Франція, Канада, Чорногорія, держави Балтії, скандинавські країни тощо. Водночас 11 держав Європи домовилися про запровадження

додаткових заходів для протидії т. зв. тінювому флоту росії.

ТЕНДЕНЦІЇ, ЗДОБУТКИ ТА ВИКЛИКИ НА ШЛЯХУ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄС

У червні тривали процеси інтеграції України до ЄС в різних сферах. Зокрема, Верховна рада [ухвалила](#) важливий проєвропейський закон про реформу Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, отриманими від корупційних та інших злочинів (АРМА). Українська сторона завершила всі необхідні законодавчі процедури для приєднання до зони роумінгу ЄС. Після завершення, на початку червня, дії «торговельного безвізу», українська сторона узгодила з Єврокомісією основні принципи вдосконалення та перегляду норм зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Своєю чергою, ЄС запланував створення посади [спеціального представника](#) щодо питань українців на території Євросоюзу.

Однак, на жаль, подальші офіційні процедури відкриття переговорного процесу щодо вступу України до ЄС були заблоковані керівництвом Угорщини на саміті ЄС 26 червня (також Угорщина та Словаччина не підтримали ухвалення 18 санкційного пакета ЄС). Усі члени ЄС, крім Угорщини, погодилися підтримати оцінку Комісії про те, що Україна готова до відкриття кластера «Основи». 26 держав ЄС заявили про непохитну підтримку шляху України до членства в ЄС і високо оцінили темпи вступних реформ. Слід зазначити, що така формула є важливою на перспективу.

Загалом, вето Будапешта було передбачуваним, з огляду на тривалу ворожу антиукраїнську кампанію, що здійснюється режимом В. Орбана, зокрема, проведення фальшивого т. зв. [урядового референдуму](#)

щодо вступу України до ЄС. Але це не є підставою для «катастрофічних» висновків. По суті, йдеться про практичну «паралельну», неофіційну інтеграцію України, забезпечення умов для пришвидшеного вступу, коли сформується сприятлива ситуація.

У цьому контексті слід додати, що ситуація довкола відкриття перемовин про вступ України до ЄС актуалізує хронічну проблему, пов'язану з чинним механізмом консенсусних рішень Євросоюзу, який, в сучасних умовах, послаблює, дестабілізує та робить вразливим офіційний Брюссель. Ця тема багато років перебуває на порядку денному керівництва ЄС, але, на жаль, без результатів.

Загалом події та тенденції червня 2025 р. свідчать про ускладнення зовнішньополітичного становища України, уповільнення просування на ключових зовнішніх напрямках. З формальної думки, процеси європейської та євроатлантичної інтеграції «поставлені на паузу», спостерігається певна невизначеність у відносинах із США. Водночас країна-агресор завела мирні перемовини у глухий кут.

За цих обставин важливого значення набуває утримання позитивного та прагматичного діалогу Києва з Вашингтоном, подальша консолідація міжнародної військово-політичної, фінансово-економічної допомоги, у т. ч. в контексті рішень саміту НАТО про збільшення воєнних витрат країн Альянсу. Стратегічну вагу має активізація воєннотехнічного співробітництва та форсована інтеграція українського ВПК до оборонних індустрій Європи та світу. Своєю чергою, серед пріоритетів Києва – практична інтеграція до ЄС і НАТО, зокрема, продовження внутрішніх реформ у рамках переговорних кластерів, і спільне з країнами-союзниками подолання негативного впливу «угорського фактора».

РІШЕННЯ ТА ПРОЄКТИ

Однією з найвагоміших подій червня стала [зустріч глав держав та урядів ЄС](#) у форматі Європейської ради, яка серед найважливіших питань розглянула шляхи подальшої економічної та військової підтримки України. Головним, за підсумками засідання Європейської ради стосовно України, стало рішення про те, що Європейський Союз [продовжить надавати](#) Україні значну економічну та фінансову підтримку.

Так, у 2025 р. ЄС надасть Україні €30,6 млрд, з яких €3,5 млрд вже були сплачені в рамках Українського фонду та ще €7 млрд в рамках ініціативи G7 ERA, що надходить від заблокованих російських активів.

Однак, певні бар'єри можуть виникнути з-за суперечностей в аграрному секторі. Тому досягнення взаємно прийнятних експортно-імпортних умов (насамперед, у вказаному секторі) з Євросоюзом є критичним для відновлення України.

Українська влада усвідомлює необхідність узгоджень внутрішніх потреб із вимогами та нормами з європейської сторони. Підтвердженням є те, що Верховна Рада не [підтримала поправку до Законопроєкту № 13134](#), яка мала запровадити експортне мито розміром 10% на ріпак і сою.

Поправки були спрямовані на запровадження мита на вивезення сировини вказаних культур, що мало б сприяти нарощуванню експорту продукції переробки. Однак, [проти нових](#) «соевих правок» виступила Європейська Бізнес Асоціація та Всеукраїнська аграрна рада. Вони вважають, що нові «соеві правки» не лише вдарять по аграрному ВВП країни, а й фактично суперечитимуть європейському курсу України.

Україна дійсно повинна підвищувати рівень переробки сировини, особливо аграрних і продовольчих товарів. Однак, для уникнення

суперечностей і двозначностей при експорті до країн ЄС, потрібні чіткі упереджуючі консультації з європейськими партнерами.

Вочевидь, для вищої результативності до таких консультацій має залучатись і вітчизняний (профільний) бізнес, і регіональні владні інституції. В цьому напрямі зроблено правильний крок – 19 червня Верховна Рада [ухвалила у другому читанні та в цілому](#) Законопроєкт № 7508 про вдосконалення механізму публічно-приватного партнерства (ППП), спрямованого на залучення приватних інвестицій та грантових коштів на розвиток інфраструктури, зокрема відновлення державних і комунальних об'єктів.

Законом [запроваджується гібридна модель](#) PPP, яка поєднує бюджетне фінансування, гранти від міжнародних партнерів і приватні інвестиції. Особливістю нової моделі є дозвіл малим громадам реалізовувати проєкти без дорогих ТЕО, що суттєво прискорить відновлення інфраструктурних об'єктів у регіонах.

Ще однією важливою зміною є те, що держава матиме право запускати спрощену процедуру для проєктів відновлення: у медицині, транспорті, енергетиці, освіті, соціальних послугах. Така система діятиме для проєктів будь-якого розміру під час воєнного стану та ще сім років після.

Законом також передбачається спрощення процедур залучення коштів для малих проєктів, чим [гармонізується](#) українське законодавство у сфері публічно-приватного партнерства з європейськими стандартами та передбачає можливість використання зовнішньої донорської підтримки.

Вважається, його ухвалення сприятиме посиленню уваги та спроможності регіонального розвитку, і є важливим сигналом міжнародним партнерам.

Також важливим сигналом для вітчизняного бізнесу та міжнародних партнерів є те, що Кабінет Міністрів [схвалив Бюджетну](#)

декларацію на 2026–2028 рр., в якій визначаються головні параметри та орієнтири бюджетної політики на середньострокову перспективу.

Особливістю цього річної декларації є те, що у ній передбачено два сценарії розвитку подій в Україні. Один сценарій передбачає можливе покращення безпекової ситуації з 2026 р., що стане чинником покращення економічного та соціального розвитку України на наступні три роки. Водночас документ містить припущення та продовження повномасштабної агресії росії проти України.

Також наголошується, що видатки на безпеку й оборону і надалі залишатимуться основним пріоритетом держбюджету, незалежно від можливого розвитку подій у 2026 р. і наступних роках.

ПОДІЇ, ПРОЦЕСИ, ТЕНДЕНЦІЇ

На початку року як уряд, так і НБУ, прогнозували помірне покращення макроекономічного розвитку в країні. На жаль, слід визнати, ситуація вельми суперечлива.

Так, за інформацією Держстатистики, темпи інфляції в Україні у річному вираженні прискорилися. Місячна інфляція (порівняно з квітнем 2025 р.) у травні досягла 1,3%, після 0,7% попереднього місяця. Річна інфляція у травні становила 15,9% (порівняно з травнем 2024 р.), після 15,1% у квітні. За даними аналітиків, востаннє вона була вищою два роки тому – у червні 2023 р.

Хоча у літні місяці зазвичай інфляція гальмується, однак те, що у весняні місяці ціни на продукти харчування продовжували зростати, вказує на підвищення ризиків розкручування інфляційної спіралі, яка вже може негативно впливати не лише на добробут домогосподарств, а й на макроекономічне середовище в цілому.

Для підтримання стійкості валютного ринку та збереження контрольованості очікувань, НБУ зберіг облікову ставку на рівні 15,5%. Хоча висока ставка дестимулюючи впливає на реальний сектор, однак для НБУ пом'якшення процентної політики стане можливим лише після остаточного проходження піку цінового сплеску та зниження ризиків закріплення інфляції на високому рівні.

Цьому має сприяти політика підтримки України. За повідомленням НБУ, з початку року Україна отримала \$18 млрд офіційного фінансування. Ритмічні надходження зовнішньої допомоги дають змогу фінансувати критичні видатки бюджету, а також підтримувати належний рівень міжнародних резервів і, відповідно, стійку ситуацію на валютному ринку. НБУ очікує, що значний рівень міжнародної підтримки зберігатиметься й надалі. Цьому, зокрема, сприятиме досягнення угоди на рівні персоналу за восьмим переглядом програми розширеного фінансування з МВФ.

Хоча підтримка України країнами Європи продовжується, проте, за зміни торговельного режиму для аграрного сектору з Європейським Союзом, вітчизняні агро-виробники й експортери можуть зазнати значних збитків. Обмеження експорту сировини наразі є одним із кроків для адаптації до очікуваного завершення вільного доступу України до ринку ЄС.

З метою утримання експортної спроможності, Україна прискорює курс на нарощування внутрішньої переробки агро-продукції, що стає «питанням національних інтересів», і спрямоване на збільшення обсягів експорту продукції з вищою доданою вартістю та посилення позицій, як ключового постачальника продовольства на світові ринки.

Як вказувалось, у 2022 р. ЄС тимчасово скасував мита та квоти на українську продукцію сільського господарства після початку повномасштабного вторгнення росії, але ця домовленість закінчилася 5 червня.

На практиці (за домовленістю між сторонами) торгівля здійснюватиметься за довоєнною угодою про вільну торгівлю до кінця поточного року, а за час, що залишається, сторони мають узгодити новий варіант угоди, де особлива увага буде зосереджена на аграрному секторі.

У протигагу реальному сектору, банківський сектор демонструє більш стійкий розвиток. За повідомленням НБУ, представлені у червні результати опитувань керівників найбільших банків та небанківських фінансових установ свідчать, що у травні зберігалися

позитивні оцінки поточного стану та стійкості фінансового сектору.

Майже половина респондентів вважають стан фінансового сектору добрим або дуже добрим – це найоптимістичніший показник від початку повномасштабного вторгнення. Більшість опитаних відзначила **стабільність ситуації** за останні шість місяців, а три чверті прогнозують збереження цього рівня й надалі.

Щодо ризиків, трохи менше половини керівників фінансових установ оцінили загальний рівень ризику як середній. Зменшилася частка тих, хто бачить ситуацію як дуже ризиковану. Загалом фахівці охарактеризували рівень загроз як помірно високий, із незначним покращенням, порівняно з попереднім опитуванням.

Основним джерелом системних ризиків залишається війна з росією. Водночас респонденти відзначили суттєве послаблення таких загроз, як діяльність правоохоронних органів і судової системи, корупція, недосконале законодавство, політична й соціальна нестабільність.

Поки ми не можемо визначити, наскільки реалістичним є дійсне зменшення загроз корупції та судової системи. Можливо, більш значущі воєнні та безпекові загрози вимагають більшої уваги, чим і послаблюють значущість корупції.

Підкреслимо, за оцінками НБУ для **України зростають ризики**, пов'язані з потенційно менш сприятливими зовнішніми умовами, на тлі посилення геополітичної невизначеності та деглобалізації. Досі торговельно-політичні протистояння не мали значного впливу на українську економіку й навіть частково підтримали її через зниження цін на нафту. Однак подальше загострення торговельних суперечностей між провідними країнами може суттєво послабити світову економіку, що призведе до зниження зовнішнього попиту та створюватиме загрози для ритмічності міжнародного фінансування.

Слід звернути особливу увагу на те, що світові економічні та фінансові процеси сьогодні змінюються швидко та в неочікуваних напрямках. Так, в останній тиждень червня світові фондові ринки продемонстрували досить несподіване стрімке зростання, що для багатьох виявилось неочікуваним.

Позитивні настрої інвесторів виявилися зумовленими одразу кількома факторами: ознаками прогресу в торговельних перемовинах між США та Китаєм (що ще кілька днів раніше заперечувалось), перемир'ям на Близькому Сході та зростанням очікувань щодо зниження процентних ставок у США, а також (на тлі оптимізму на фондових ринках) **подешевшання долара**.

Важливо нагадати, що очікування **зниження ставок**, як правило, ослаблює національну валюту. Тому, якщо ставки на фінансових ринках США демонструють тенденції до зниження, то інвестори можуть зменшувати попит на долар, що зменшуватиме його вартість.

Це дещо неочікувана ситуація, оскільки тарифна війна мала б сприяти зміцненню долара. Однак, у нинішньому контексті, вірогідно, адміністрація США «задоволена» таким розвитком подій, оскільки слабший долар може стати позитивним фактором для американських компаній та їх акцій: товари американських компаній стають дешевшими на світових ринках, що стимулює експорт, а прибутки, отримані транснаціональними корпораціями в іноземній валюті, при конвертації в долари стають більшими.

В таких умовах, посилення адміністрацією США тиску на Федеральний резерв з метою послаблення долара, може відбутися принаймні до кінця року, що дійсно впливатиме на глобальні торговельні та інвестиційні потоки, зокрема у напрямі «тихих гаваней». Україні у поточному році це менше загрожує, оскільки країна отримує партнерську допомогу, обсяги якої вже визначені.

IV. ЕНЕРГЕТИКА

БАЛАНС

У червні нестачі електроенергії в Україні не спостерігалось. Як [зазначили](#) в Міненерго: «Енергосистема збалансована повністю, вимкнень енергії не здійснюється, окрім тих населених пунктів, які розташовані в зоні бойових дій». Залучені натеper потужності «майже повністю» [забезпечують](#) «покриття споживання в країні, а залучення імпорту є виключно комерційним, якщо цінова ситуація на енергетичних ринках сусідніх держав цьому сприяє».

Як і в травні, постачання електроенергії переривалося передусім через негоду. Це відбувалося 11 разів, найбільше – 9 червня 2025 р. для 508 населених пунктів у дев'яти областях (причому 29 залишалися без світла понад добу). Через російські атаки споживання обмежувалося тричі – в Херсоні та Одесі.

Базову потужність Об'єднаної енергосистеми України забезпечували шість блоків АЕС, що генерували до 5,2 ГВт енергії. Джерелом маневрової потужності були до десяти енергоблоків ТЕС і ТЕЦ, а також ГЕС і ГАЕС, які спільно виробляли 3,0-3,5 ГВт електроенергії. Потужність генерації на станціях, що використовують відновлювані джерела, штучно обмежувалася НЕК «Укренерго», тому становила до 1,3 ГВт.

Завдяки рясним опадам, генерація на підприємствах ПрАТ «Укргідроенерго» в червні зросла, але не перевищувала 0,7 ГВт. Рівень водосховищ Дніпра й Дністра відповідав рішенням Міжвідомчої комісії при Державному агентстві водних ресурсів України по встановленню режимів роботи водосховищ. Помітного зростання генерації на ГЕС і ГАЕС у липні не очікується, оскільки на рівнинних річках України спостерігається невиражене водопілля з мінімальним рівнем води в літню межень.

Частка АЕС у структурі генерації у звітному періоді, попри ремонтну кампанію, становила близько 52%. На ТЕС припадало

16-17% виробництва енергії, станції на ВДЕ – 13-15%, ГЕС – до 8%, ТЕЦ – до 7%. У цілому, обсяги генерації в Україні становили близько 9-10 ГВт щогодини (у 2021 р. – до 14 ГВт).

У червні вітчизняні споживачі [імпортували](#) з п'яти сусідніх держав 204 ГВт-год електроенергії, експортували – 237 ГВт-год електроенергії. Таким чином, Україна, вперше з жовтня 2023 р., стала нетто-експортером цього ресурсу.

Запасів вугілля на складах ТЕС і ТЕЦ (2,6 млн т) цілком достатньо для споживання в міжсезоння. Як [зазначили](#) в Міненерго: «Ми будемо забезпечені необхідною кількістю цього ресурсу для проходження наступного опалювального сезону».

Газотранспортна система України функціонувала в нормальному режимі. Номінації замовників послуг бронювання потужності виконувалися повним обсягом.

Добове споживання газу скоротилося до 18-20 млн куб. м. Оскільки власний видобуток становив 43-44 млн куб. м, а імпорт з Угорщини, Польщі та Словаччини – до 20 млн куб. м ([загалом](#) у червні – 495 млн куб. м), це дозволило щодоби закачувати до 45 млн куб. м в підземні сховища. Тому запаси газу в них [збільшилися](#) до 3,3 млрд куб. м (без урахування 4,1 млрд куб. м газу «довготривалого зберігання» і 0,6 млрд куб. м ресурсу, формально переведеного в категорію «буферний газ»).

Утім, наявний обсяг є нижчим на 20%, аніж торік, і меншим, аніж у 2015-2018 рр., на третину. Це означає, що до 1 листопада 2025 р. Група Нафтогаз має імпортувати ще 3,5 млрд куб. м газу, а якщо їй не вдасться вберегти свої потужності від подальших руйнувань, то 4,5-5,0 млрд куб. м. На жаль, наявні в учасників ринку фінансові можливості дозволяють, за нинішнього рівня цін, закупити не більше 1,5 млрд куб. м цього ресурсу.

Військові дії на Близькому Сході, що підняли вартість імпортованих нафтопродуктів

на 5-7%, спричинили суттєве зростання роздрібних цін на пальне в Україні. Лише за два тижні бензин і дизельне пальне подорожчали на 3-4 грн/л. Реакція трейдерів була б більш поміркованою, якби не відсутність у них строкових контрактів, нестача резервів і **здешевлення** гривні відносно євро. Зростання оминуло лише пропан-бутан, профіцит якого на ринку дозволив зберегти низхідний ціновий тренд. Це вивело співвідношення між вартістю скрапленого газу й бензину на найменші, з початку року, 55%. Станом на 30 червня 2025 р. індикативні **ціни** на бензин А-95 Євро-5, дизельне пальне ДТЛ Євро-5 і скраплений нафтовий газ ПБА становили, відповідно, 63,12 грн/л; 55,88 грн/л і 34,51 грн/л (+7,2%; +6,2% і -1,0% за місяць). Оскільки пального на ринку достатньо, в т. ч. для задоволення потреб українських аграріїв, які в червні розпочали жнива, така його вартість у роздробі є, безумовно, завищеною. З огляду на це, в першій половині липня варто очікувати якщо не повернення цін на травневі рівні, то хоча б їхнього коригування щонайменше на 2-3 грн/л.

ПРОБЛЕМИ ТА РІШЕННЯ

На першому засіданні новоствореного «**Штабу** з підготовки об'єктів житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу до осінньо-зимового періоду 2025-2026 рр. та забезпечення сталого його проходження під час воєнного стану» було підтверджено, що пріоритетами енергетичної політики України на найближчий час є підготовка установок, мереж і систем до опалювального сезону, накопичення запасів газу, мазуту й вугілля, достатніх для його успішного проходження, а також швидке та якісне відновлення енергетичної інфраструктури, пошкодженої внаслідок російських атак.

В уряді **визнали**, що «ситуація в галузі залишається складною», тому «четвертий опалювальний сезон в умовах збройної агресії **буде** не менш важким, ніж попередній». Проте, у випадку відсутності масованих ворожих ударів по об'єктах енергетики, Україна цілком **здатна** «безпроблемно пройти літній та осінній періоди, вчасно та якісно підготуватися до зими». За **словами** профільного міністра, «в розрахунках балансів проходження наступного опалювального

сезону ми не бачимо взагалі ризиків обмежень при сьогоднішній ситуації». За **оцінкою** Міненерго, «ситуація є значно кращою, аніж торік, оскільки у системі з'явилися додаткові потужності, збільшився обсяг доступної генерації, наявні механізми покриття дефіциту в пікові години за рахунок імпорту електроенергії».

Однією із заporук належної підготовки до зими, на думку уряду, має стати закачування в підземні сховища у 2025 р. щонайменше 4,6 млрд куб м імпортованого газу, з яких «на сьогодні **законтрактовано** 2,9 млрд куб. м». Утім, питання про джерела надходження коштів для купівлі ще 1,7 млрд куб. м на нарадах чомусь не порушувалося — Групі Нафтогаз було лише **доручено** «прискорити роботу з накопичення енергоресурсів» (за згодою) і щотижня звітувати про неї перед Мінрозвитку.

У Міненерго **стверджують**, що в рамках підготовки до осінньо-зимового періоду 2025-2026 рр. буде:

- ✓ відновлено 6 із 10 ГВт теплової генерації, пошкодженої внаслідок російських атак, реалізовано план «подальшого відновлення» (ще **1 ГВт** — до кінця року). Це дозволить гарантувати «балансування енергосистеми, зокрема забезпечити постачання електроенергії в пікові години навантаження»;
- ✓ виведено на «максимально можливу потужність» блоки ГЕС;
- ✓ завершено ремонтну кампанію на АЕС, які з початку опалювального сезону запрацюють «повним складом»;
- ✓ накопичено «необхідну кількість» енергетичного вугілля (ймовірно, йдеться про 3,1 млн т за 2,6 млн т наявних);
- ✓ виконано всі необхідні роботи «і з точки зору технічних рішень, і з точки зору рішень т. зв. пасивного захисту» об'єктів критичної інфраструктури;
- ✓ зменшено пікове навантаження в Об'єднаній енергетичній системі України, передусім завдяки появі «додаткової малої генерації» (ще **+0,9 ГВт** — у 2025 р.).

Для реалізації останнього завдання уряд, зокрема, **збільшив** обсяги фінансування проєктів, спрямованих на «підвищення автономності та надійності теплопостачання» територіальних громад. **Ідеться** про «будівництво альтернативних джерел тепла та енергії, реконструкцію котелень і мереж теплопостачання, будівництво та встановлення газопоршневих і когенераційних установок». Найбільше коштів із виділених 700 млн грн отримують Харківська, Запорізька й Сумська обл.

Тривають ремонти мереж та енергетичних об'єктів. «Для цього акумулюємо допомогу партнерів, робимо запаси ремонтного обладнання, децентралізуємо систему за допомогою об'єктів малої генерації». У рамках цієї роботи з початку року **запущено** 57 когенераційних установок і 61 блочно-модульну котельню, сумарною потужністю 59 і 138 МВт, відповідно, а **також** 94 і 73 МВт СЕС і ВЕС. Попри це, «в української сторони **зберігається** велика потреба в отриманні енергетичного обладнання та комплектуючих», **план** із будівництва 1 ГВт високовольтної генерації не виконано, а 0,7 ГВт швидких резервів, **придбаних** на чотирьох спеціальних аукціонах НЕК «Укренерго», запрацюють лише після 1 грудня 2026 р.

У звітному періоді **тривали** перемовини з партнерами щодо надання технічної допомоги й постачання обладнання, зокрема в рамках Фонду підтримки енергетики України, що «**об'єднав** 33 донори з 22 країн». Хоча в ньому **акумульовано** вже €1,1 млрд, нестача коштів **становить** «близько \$500 млн у заявках, поданих нашими компаніями».

Точної суми в Міненерго, схоже, не знають, оскільки Національне антикорупційне бюро **склало** адміністративний протокол на одного із заступників міністра, який «відмовив у наданні інформації на офіційний запит щодо реалізованих і запланованих проєктів у сфері енергетики, що фінансуються міжнародними партнерами».

Гостроту монетарної проблеми дещо зменшила торішня ініціатива 20 вітчизняних банків, в рамках якої вони з 1 червня 2024 р. **забезпечили** кредитування проєктів із відновлення енергетичної інфраструктури на 18,2 млрд грн. У цілому профінансовано понад

705 МВт нової потужності. Найбільше коштів виділено на придбання й монтаж газопоршневих когенераційних установок (262 МВт), побудову СЕС (249 МВт), а також купівлю дизельних і бензинових генераторів (130 МВт). Проєкти фінансують у 21 регіоні. Своєю чергою, громадянам надано на зазначені цілі 7 980 кредитів на 1,2 млрд грн.

Серед заходів, ужитих у червні для розв'язання проблем, наявних у паливно-енергетичному комплексі, варто також виокремити:

- ✓ **затвердження** Плану заходів із підготовки об'єктів житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу України до осінньо-зимового періоду 2025/26 рр. та його проходження (станом на 1 липня 2025 р. документ не опубліковано);
- ✓ **затвердження** Дорожньої карти відокремлення надбавки на відновлювану енергію від тарифу на послуги з передачі електроенергії та план заходів щодо її реалізації.

Документ спрямовано на забезпечення впровадження з 1 липня 2026 р. надбавки на відновлювану енергію окремо від тарифу на послуги з передачі електроенергії та нової системи оплати такої надбавки, з урахуванням результатів аукціонів. Відокремлення надбавки здійснюватиметься «після розв'язання питань щодо виникнення платіжного дефіциту та накопичення заборгованості на ринку електроенергії». Для цього передбачається до 31 грудня 2025 р. визначити механізм і критерії «формування переліків захищених споживачів, з метою удосконалення процедури включення/виключення до/з такого переліку» (п. 1 Плану заходів щодо реалізації **Дорожньої карти**).

З 1 червня 2026 р. до 1 січня 2030 р. витрати на здійснення спеціальних обов'язків залишатимуться складовою тарифу на послуги з передачі, при цьому сума, що спрямовується на підтримку виробників енергії з альтернативних джерел, буде зазначатися окремим рядком у рахунку. З 1 січня 2030 р. підтримка таких виробників надаватиметься через механізм ринкової премії.

- ✓ **затвердження** Державної цільової програми справедливої трансформації вугільних регіонів України на період до 2030 р. Документ передбачає реалізацію заходів, спрямованих на «структурну трансформацію локальної економіки», пом'якшення негативних наслідків закриття та трансформації вугільних підприємств, перехід на відновлювальні джерела енергії й підвищення енергоефективності, розв'язання екологічних проблем і протидію зміні клімату у вугільних регіонах. Орієнтовний обсяг фінансування програми становить 30,4 млрд грн, з яких 20,5 млрд грн мають надійти з «інших джерел»;
- ✓ **надання** НЕК «Укренерго» \$200 млн компенсації в рамках проекту «Re-PoWER» для відшкодування витрат на будівництво захисних укриттів для підстанцій електропередачі;
- ✓ **погодження** наданих НЕК «Укренерго» правил внутрішньодобового розподілу пропускної спроможності, змін до правил і структури розподілу пропускної спроможності, а також порядку розподілу доходів від управління обмеженнями за міждержавним перетином Україна – Молдова;
- ✓ **призначення** нового голови правління НЕК «Укренерго» і **погодження** кандидатур представників держави в наглядовій раді ТОВ «Оператор газотранспортної системи України».

При цьому Європейський банк реконструкції та розвитку **закликав** Міненерго скасувати **зміни** до статутів НЕК «Укренерго», ТОВ «Оператор ГТС України» та ПрАТ «Укргідроенерго». Банк зазначив, що запровадження вимоги кваліфікованої більшості для ухвалення рішень наглядовою радою підвищує ризик політичного впливу на призначення, та є кроком назад у реформі корпоративного управління. Водночас джерело ICIS в ЄС **заявило**, що зміни до статутних документів, внесені Міненерго без попередніх консультацій із міжнародними інституціями та донорами, можуть призвести до «фундаментального погіршення управління», яке необхідне для захисту державних компаній від політичного втручання й потенційних корупційних практик.

У червні Європейська група операторів систем передачі (ENTSO-E) **запропонувала** Єврокомісії продовжити до 1 січня 2027 р. перехідний період для механізму вуглецевого коригування імпорту (СВАМ), щоб уникнути негативного впливу на ринки, зокрема сусідніх держав, що не є членами ЄС. У травні Міненерго **висловило** «глибоке занепокоєння потенційним негативним впливом СВАМ на українську економіку та енергетичний сектор, особливо в умовах російської агресії», та ініціювало підготовку офіційного звернення до Єврокомісії та Секретаріату Енергетичного Співтовариства щодо тимчасового звільнення електроенергетичного комплексу України від СВАМ на час дії воєнного стану.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Додавання надлишкової генерації, майже повна відсутність обмежень і переважанням експорту над імпортом енергії не повинно вводити нікого в оману щодо подолання головних проблем підготовки до опалювального сезону. Водночас, слід відмітити, що більшість енергетичних компаній належним чином відносяться до своїх обов'язків. Як результат: відновлюється тепла й гідро-генерація; накопичується газ у сховищах і вугілля – на складах ТЕС і ТЕЦ; балансуються системи в пікові години навантаження; створюються і підтримуються резерви передачі, розподілу й генерації; встановлюються нові установки й готуються об'єкти інфраструктури до опалювального сезону.

Але існують проблеми, які потребують ухвалення рішень на державному рівні:

- ✓ скорочення переліку захищених споживачів, дві третини яких не є підприємствами критичної інфраструктури;
- ✓ вдосконалення методології визначення максимальних й мінімальних граничних цін (прайс-кепів) на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому й балансуєчому ринках для забезпечення комерційної сумісності роботи українського ринку e/e із відповідним ринком ЄС;
- ✓ перегляд механізму ПСО для забезпечення загальносуспільних інтересів на ринках електричної енергії та

- природного газу, з урахуванням надання адресної монетарної допомоги окремим групам споживачів;
- ✓ підвищення якості корпоративного управління енергетичними компаніями на принципах ОЕСР, зокрема, НЕК «Укренерго», ТОВ «Оператор ГТС України», ПрАТ «Укргідроенерго»;
- ✓ спрощення приєднання нових енергетичних об'єктів до електричних і теплових мереж;
- ✓ усунення надмірної концентрації ринку у сегменті будівництва високоманеврової генерації);
- ✓ посилення інформаційної роботи із громадянами, бюджетними й комунальними установами та організаціями щодо проблем ефективності фотоелектричних панелей взимку та в регіонах із низькою інтенсивністю сонячного випромінювання;
- ✓ надання більш об'єктивної інформації стосовно доступності обмежених за обсягами фінансування програм безвідсоткового кредитування, а також програми «5-7-9» для ОСББ і ЖБК;
- ✓ конкретизація відповідальності органів влади, з урахуванням специфіки процесу ухвалення рішень під час воєнного стану;
- ✓ посилення взаємодії державних органів з експертною спільнотою й громадськістю щодо змісту ухвалених нормативно-правових актів, передусім програмного й прогнозного спрямування;
- ✓ обговорення ключових заходів та рішень загальносуспільного інтересу (що не торкаються чутливих питань національної безпеки в умовах воєнного стану) з усіма зацікавленими сторонами із доведення їх до відома ринку, надання інформації про них Секретаріату Енергетичного Співтовариства, як того вимагає [закон](#).



V.

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

З початком повномасштабного вторгнення у 2022 р. в Україні було **обмежено проведення деяких статистичних спостережень**, у т. ч. вибіркового обстеження домогосподарств, та публікацію інформації через неповне отримання звітності. Неоприлюднення статистичних даних мало негативний вплив на здатність органів державної влади та місцевого самоврядування враховувати актуальні дані при ухваленні рішень; можливість бізнесу, наукової спільноти та міжнародних партнерів використовувати офіційні дані для аналізу ситуації в країні; та на виконання міжнародних зобов'язань України у сфері статистики. Хоча прийняття звітності не припинялося, але її подання відбувалося на добровільній основі. **У III кварталі 2024 р. рівень звітування становив 72,3%**. Ця цифра змінюється залежно від регіону. Так, з області до області та в регіонах, які знаходяться далі від лінії фронту, показник перевищує 90%. Це свідчить про високу відповідальність бізнесу. Проте через неповні дані статистичні показники залишаються нерепрезентативними, що унеможливило дотримання належного рівня якості державної статистики.

18 червня 2025 р. Верховна Рада України підтримала зміни до п. 1 **Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» від 3 березня 2022 р. № 2115-IX**. Відповідно до прийнятих норм, підприємці, підприємства, установи та організації знову зобов'язані подавати статистичну та фінансову звітність до органів державної статистики, що дозволить забезпечити повноцінну роботу офіційної статистики. Зміни до Закону відновлюють: регулярне та обов'язкове подання звітності від бізнесу; можливість проведення вибіркового обстеження населення щодо умов життя, доходів, зайнятості, сільськогосподарської діяльності тощо; статистичне обґрунтування соціальної, економічної та демографічної політики тощо. Таким чином відновлення обов'язку подання звітності насамперед стосується тих підприємств, хто із суб'єктивних причин не звітував раніше.

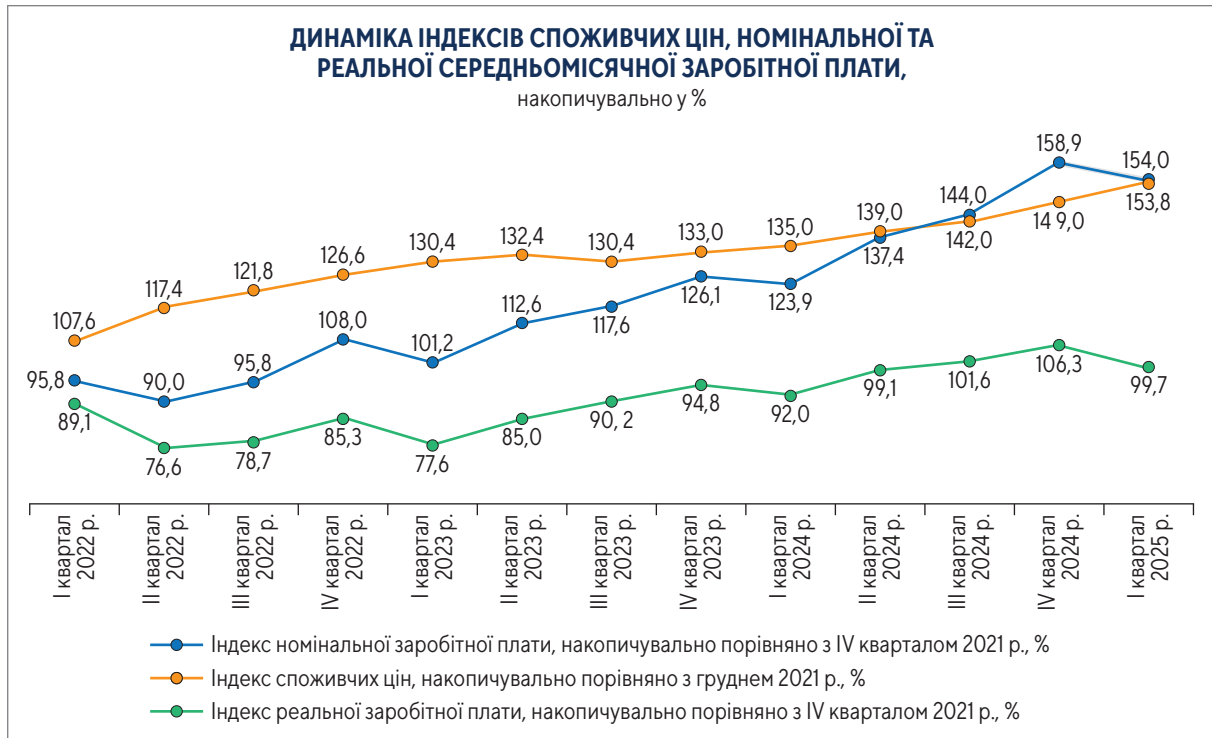
Підприємства, які не подавали звітність у період дії воєнного стану, мають три місяці для подачі звітів за увесь період неподання.

Відновлення звітування **дозволить Держстату** збирати повні дані та забезпечити якість офіційну статистику. Дані, зібрані та оброблені Держстатом, стануть основою для формування ефективних державних політик, орієнтованих на відновлення країни, економіки, соціальної сфери. Це також означає поступове повернення до довоєнного рівня обсягу даних і повноцінне відновлення нашої роботи, яка була обмежена через війну. Відновлення звітування також важливо для виконання євроінтеграційних зобов'язань, зокрема передачі даних до Євростату.

У першому кварталі 2025 р. в Україні зростали зарплати. Середня заробітна плата становила 23 460 грн, що на 24,1% більше, порівняно з аналогічним періодом 2024 р. З урахуванням інфляції на рівні 13,6%, зростання середньої зарплати перевищило індекс цін на 10,5 в. п. (Діаграма «*Динаміка індексів споживчих цін, номінальної та реальної середньомісячної заробітної плати*»).

Проте зростання зарплат є нерівномірним, і відображає перекося в економіці, що посилені війною та мобілізацією. За даними **Держстату**, найбільший приріст через гостру нестачу працівників показали авіаційний транспорт (+51,5%), сільське господарство (+46,9%) та будівництво (+35,3%). Високоприбуткові сектори, такі як ІТ (+32,5%) та фінанси (+28,6%), також збільшили зарплати, випереджаючи середні показники з промисловості, торгівлі та транспорту.

У 13 із 25 секторів економіки зарплати нижчі від середньоукраїнського рівня. Вчителі та медики залишилися в аутсайдерах: в освіті доходи зросли на 13,5%, в охороні здоров'я — на 12,5%, що нижче за інфляцію — 13,6%, фактично скоротивши реальну купівельну спроможність. До війни їхні зарплати й так відставали від середньої



економіки на 12-16%, а тепер розрив досяг 27% для медиків і 39% для педагогів. Ця ситуація підкреслює недостатню увагу влади до ключових соціальних сфер.

У листі Міністерства фінансів України до головних розпорядників бюджетних коштів були доведені такі показники мінімальних соціальних стандартів: у [бюджетній декларації 2026-2028 рр.](#)¹ закласти збільшення мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму на наступні три роки, з 2026 по 2028 рр. Зокрема, пропонується підвищити мінімальну заробітну плату до 8 688 грн з 1 січня 2026 р., до 9 374 грн з 1 січня 2027 р. та до 10 059 грн з 1 січня 2028 р.² Наголошується, що мінімальна заробітна плата не повинна знецінюватися через інфляцію, а також повинна створювати високооплачувані та високотехнологічні робочі місця шляхом залучення інвестицій та покращення бізнес-клімату. Очікується, що зростання допоможе частково компенсувати втрати

купівельної спроможності населення, які стали наслідком війни, зниження економічної активності та інфляції. Стратегія зайнятості має містити конкретні кроки, які дозволяють українцям у середньостроковій перспективі наблизити рівень доходів до рівня сусідів з ЄС.

Міграційні потоки, спричинені війною в Україні, все частіше розглядаються не лише як гуманітарний виклик, але і як економічна трансформація. Нове дослідження [Deloitte, що було здійснено на замовлення Агентства ООН у справах біженців](#), руйнує стійкий міф про тягар біженців для країн, що приймають. [Моделювання, проведене компанією «Deloitte»](#), показало, що присутність українських біженців збільшила реальний валовий внутрішній продукт (ВВП) Польщі на 1,5% у 2022 р., 2,3% у 2023 р. та 2,7% у 2024 р., що еквівалентно додатковим з¹98,7 млрд (€23,1 млрд) виробництва минулого року. Сумарно за три роки майже з¹329 млрд.

¹ В бюджетній декларації на 2026-2028 рр. передбачено два сценарії розвитку подій в Україні, починаючи з 2026 р. Один сценарій передбачає можливе покращення безпекової ситуації з 2026 р., заснований на показниках макропрогнозу економічного та соціального розвитку України на наступні три роки (прогноз Мінекономіки). Згідно з другим сценарієм, наступного року видатки на сектор безпеки й оборони будуть становити не менше, аніж у 2025 р. (з урахуванням змін до держбюджету). Вибір за основу одного чи іншого сценарію буде зроблено під час формування Державного бюджету України на 2026 р.

² У Верховній Раді було зареєстровано законопроект Про внесення змін до ст. 4 Закону України «Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян», про підвищення мінімальної зарплати до 10 800 грн з 1 липня 2025 р. 15 травня законопроект від 28 квітня 2025 №13164-1 було заслухано та знято з розгляду.

Дані про значний внесок українців до економіки Польщі підтверджуються й іншими джерелами. Так, польське видання «Biznes.Interia» наводить статистику, що за перші чотири місяці 2025 р. українці у Польщі заснували 10 798 індивідуальних підприємств (ФОПів або JDG3³), це майже 80% із загальної чисельності підприємств, що зареєстровано іноземцями. Українці створили ФОПи переважно в будівництві (26%) та ІТ-секторі (16%).

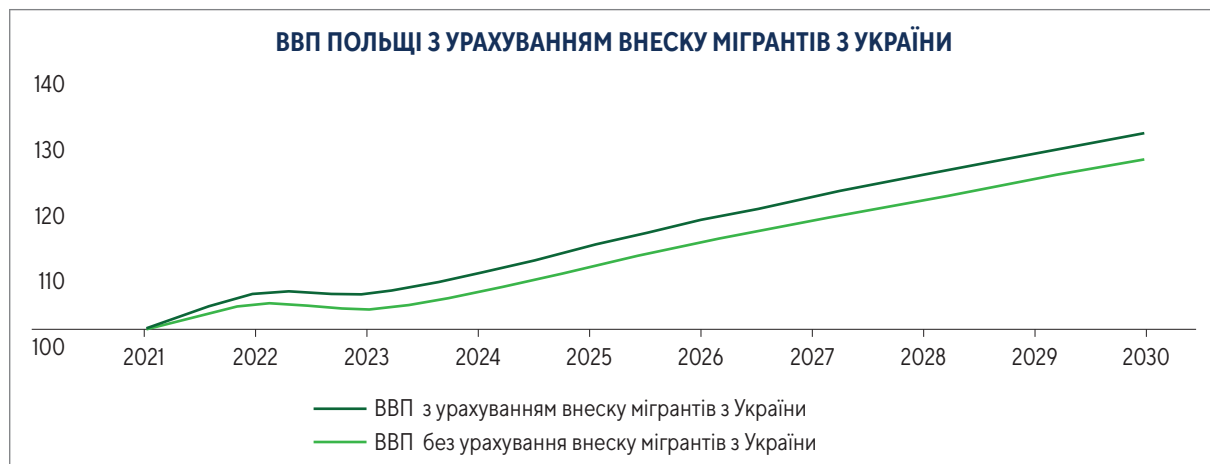
При цьому в Польщі був зафіксований один із **найнижчих рівнів безробіття в її історії**, який на початку 2025 р. був також найнижчим в Європейському Союзі. **Торік заробітна плата в Польщі зростала найшвидшими темпами за останні десятиліття**. При цьому рівень працевлаштування серед українців становить 69%, що майже відповідає польським показникам (75%). Тобто йдеться не про пасивне споживання соціальної допомоги, а про повноцінно вбудовану робочу силу (Діаграма «ВВП Польщі з урахуванням внеску мігрантів з України»).

Представник УВКБ ООН Р. Косшинський підкреслив, що результати дослідження спростовують низку поширених міфів, згідно з якими, біженці начебто створюють додатковий тиск на ринок праці, витісняють місцевих працівників, знижують рівень

заробітної плати або створюють надмірне навантаження на соціальні фонди. Жоден із цих негативних сценаріїв не справдився.

Дослідження звертає увагу на те, що Польща «заробила» у вісім разів більше, ніж надала Україні у вигляді допомоги. Це змушує інакше подивитись на звичні нарративи про «гуманітарну складову», яка може бути не лише актом доброї волі, а й стратегічною інвестицією з високою рентабельністю. На цьому фоні вимальовується важливий висновок: країни, які відкрилися для українців, фактично отримали не тимчасовий гуманітарний виклик, а економічний стимул. Це трансформує саму архітектуру європейського ринку праці та порушує питання: чи готова Європа визнати реальний внесок мігрантів (і не лише українських) у власну стабільність та зростання? І якщо відповідь ствердна, то попереду нас може очікувати перегляд міграційної політики з прагматичних, а не ідеологічних позицій. Якщо ні, очікується новий виток внутрішніх політичних спекуляцій⁴.

Тимчасовий захист для українських біженців у ЄС продовжено **до березня 2027 р.** При цьому упродовж 2025 р. деякі європейські країни вже почали скорочувати обсяги допомоги та запроваджувати нові правила для українських біженців.



Джерело: Poland: Analysis of the impact of refugees from Ukraine on the economy of Poland – 2nd edition (June 2025) (<https://data.unhcr.org/en/documents/details/116621>).

³ «Jednoosobowa działalność gospodarcza» – це польський аналог українського ФОП (фізична особа-підприємець).

⁴ Масштабна імміграція, яку Польща прийняла в останні роки (більшість прибула з України) викликала політичну реакцію на останніх виборах. Зокрема, польські урядовці запевняють, що держава не вдаватиметься до примусового повернення українців додому і відкидають заяви про погрози чи несправедливі рішення, але допускають, що після виборів можуть розглядатися корективи у соціальній політиці.

З 1 липня федеральна земля Бургенланд (Burgenland), в Австрії, запровадить правило про обов'язкову суспільно корисну роботу для біженців⁵. Ця норма стосується тих біженців, які мешкають у державних установах на державну допомогу. Основний принцип полягає в тому, що особи, які отримують державну допомогу, повинні робити свій внесок у суспільство у відповідь. Цей підхід узгоджується з чинною політикою Австрії, де вимога про роботу діє у федеральних приймальних центрах з 2024 р., хоча вона не застосовується однаково у всіх землях. Одержувачі притулку повинні будувати, наприклад, доглядати парки, допомагати в будинках для людей похилого віку або займатися прибиранням. За годину роботи передбачено оплату розміром €1,6 (це майже в десять разів менше, ніж середня зарплата за годину у цій країні). Двічі відмова від участі без поважної причини тягне за собою серйозні наслідки. У цьому випадку, людині загрожує втрата базової допомоги – просте місце для сну замість квартири, жодного медичного страхування, лише мінімальне харчування та базове лікування. Хоча, як повідомляється, потенціал для загальнонаціонального впровадження залишається невизначеним, оскільки політична воля та громадська думка продовжують формувати дискусію щодо політики надання притулку.

У Німеччині (зараз перебуває понад 1,2 млн українських біженців) аналогічні заходи також впроваджували на місцевому рівні, деякі райони вже забезпечують виконання вимог щодо роботи для шукачів притулку. Зокрема параграф 5 Закону про надання допомоги претендентам притулку (The Asylum Seekers Benefits Act (AsylbLG)) дозволяє залучати біженців до громадських робіт вже за три місяці після приїзду. Також починаючи з квітня 2025 р., планується

зменшення фінансової допомоги для ново-прибулих біженців з України, які прибули після 1 квітня 2025 р. Розміри допомоги будуть переглянуті та наближені до стандартних виплат для шукачів притулку, а також буде посилено контроль за майновим станом біженців.

Швейцарський парламент підтримав ініціативу Швейцарської народної партії (SVP), яка внесла до Національної ради пропозицію повністю скасувати статус захисту S⁶, яка обмежує доступ до статусу S для українців із регіонів, де немає активних бойових дій чи окупації. Ці зміни не стосуються тих, хто вже отримав захист.

Обмеження статусу S навряд чи значно зменшить кількість біженців⁷, адже більшість прибуває з небезпечних регіонів, а інші можуть подавати заяви на притулок, що може збільшити навантаження на систему. Швейцарія також виглядає менш солідарною, порівняно з іншими європейськими країнами, які активно підтримують Україну.

Варто згадати, що Швейцарія не перша країна, що обмежує захист для українців. Наприклад, Директорат із питань імміграції (Norwegian Directorate of Immigration UDI) Норвегії визнав 14 українських областей України безпечними (Черкаську, Чернівецьку, Івано-Франківську, Хмельницьку, Кіровоградську, Київську (область, не місто), Львівську, Полтавську, Рівненську, Тернопільську, Вінницьку, Волинську, Закарпатську, Житомирську), вимагаючи від їхніх мешканців подавати окремі заяви на притулок. Зміни стосуються осіб, які подали заявку на захист з 28 вересня 2024 р. і не отримали відповіді на свою заявку про захист до 13 січня 2025 р. Це скоротило кількість нових заяв, але не вплинуло на загальну кількість біженців у країні.

⁵ В Австрії (мешкає близько 90 тис. українських біженців) українці мають право субсидії на шкільне приладдя (до €200 на дитину на рік), субсидію на одяг (€150 на людину на рік), кишенькові кошти (до €40 на людину на місяць). Субсидія на оренду житла складає до €165 для однієї особи або до €330 для сім'ї із двох осіб на місяць.

Також можна отримати грошову допомогу розміром до €260 на місяць для дорослих та до €145 – для неповнолітніх.

⁶ Тимчасовий захист у Швейцарії надається в рамках спеціального статусу S. Цей статус забезпечує можливість швидкого та ефективного надання допомоги біженцям, які тікають від конфлікту. – Republique et canton de Geneve, <https://www.ge.ch/en/conflict-ukraine/applying-protection-status-and-permit>.

⁷ У травні 2025 р. статус S у Швейцарії мали понад 69 тис. осіб. З початку року подано 3 300 нових заяв на захист, тоді як повернулися в Україну близько 2 600 осіб.

VI. ПОЗИЦІЇ ГРОМАДЯН З АКТУАЛЬНИХ ПИТАНЬ¹

НАСКІЛЬКИ ПОЗИТИВНИМ ЧИ НЕГАТИВНИМ Є СТАВЛЕННЯ ДО КОЖНОЇ ІЗ ДЕРЖАВ, ЗАЗНАЧЕНИХ У ПЕРЕЛІКУ? % опитаних						
	Цілком позитивно	Переважно позитивно	Переважно негативно	Цілком негативно	Важко відповісти	Баланс ставлення*
Канада	45,1	47,3	3,4	1,6	2,6	87,4
Латвія	43,7	47,7	3,1	2,0	3,5	86,3
Литва	45,4	45,8	3,5	1,8	3,5	85,9
Німеччина	42,0	49,2	4,5	1,7	2,6	85,0
Франція	42,3	49,2	4,1	1,9	2,4	85,5
Швеція	37,4	52,5	2,8	1,6	5,8	85,5
Нідерланди	39,2	50,6	3,4	1,6	5,3	84,8
Данія	37,9	51,5	3,4	1,6	5,6	84,4
Велика Британія	43,7	46,7	4,7	2,0	2,9	83,7
Норвегія	41,2	48,2	4,3	1,4	4,8	83,7
Фінляндія	33,1	56,3	4,4	1,6	4,6	83,4
Естонія	43,5	46,1	4,7	2,2	3,5	82,7
Чехія	38,8	49,5	4,7	1,4	5,5	82,2
Польща	40,4	47,1	5,9	2,9	3,7	78,7
Молдова	26,4	57,1	6,1	2,6	7,8	74,8
Японія	30,6	51,7	5,9	3,6	8,2	72,8

* Різниця між частками тих, хто ставиться позитивно, і тих, хто ставиться негативно.

¹ Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Київським Безпековим Форумом з 24 квітня по 4 травня 2025 р.

Опитування методом face-to-face проводилося у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Донецькій, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Херсонській, Хмельницькій, Черкаській, Чернігівській, Чернівецькій обл. та м. Києві (у Запорізькій, Донецькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській обл. – лише на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії).

Опитування проводилося за стратифікованою багатоступеневою вибіркою із застосуванням випадкового відбору на перших етапах формування вибірки та квотного методу відбору респондентів на завершальному етапі (коли здійснювався відбір респондентів за статево-віковими квотами). Структура вибіркової сукупності відтворює демографічну структуру дорослого населення територій, на яких проводилося опитування, станом на початок 2022 р. (за віком, статтю, типом поселення).

Опитано 2 021 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%. Разом з тим, додаткові систематичні відхилення вибірки можуть бути зумовлені наслідками російської агресії, зокрема, вимушеною евакуацією мільйонів громадян.

НАСКІЛЬКИ ПОЗИТИВНИМ ЧИ НЕГАТИВНИМ Є СТАВЛЕННЯ ДО КОЖНОЇ ІЗ ДЕРЖАВ, ЗАЗНАЧЕНИХ У ПЕРЕЛІКУ?						
% опитаних						
	Цілком позитивно	Переважаю позитивно	Переважаю негативно	Цілком негативно	Важко відповісти	(продовження) Баланс ставлення*
Туреччина	17,6	51,9	16,3	3,7	10,5	49,5
Румунія	13,1	53,3	15,2	5,7	12,7	45,5
Ізраїль	16,5	47,1	16,7	6,8	12,9	40,1
США	16,1	47,0	19,0	7,7	10,3	36,4
Словаччина	10,9	45,7	20,9	9,3	13,2	26,4
Угорщина	7,7	31,2	25,4	26,6	9,2	-13,1
Китай	4,6	21,0	32,1	33,0	9,3	-39,5
Білорусь	3,9	11,4	32,7	45,0	6,9	-62,4
Іран	2,1	10,9	27,1	51,9	8,1	-66,0
росія	0,8	2,1	7,6	87,8	1,7	-92,5

* Різниця між частками тих, хто ставиться позитивно, і тих, хто ставиться негативно.



Над номером працювали:

Колектив авторів: Ю. Якименко (керівник проєкту), А. Биченко, О. Мельник, М. Міщенко, М. Пашков, О. Пищуліна, В. Омельченко, Г. Рябцев, П. Стецюк, М. Сунгуровський, В. Юрчишин, Л. Бондаренко.

Редакційно-видавничий відділ: З. Міщеня, О. Перевозник, Т. Овсяник.

Фото обкладинки REUTERS, <https://www.reuters.com/resizer/v2/EFOYNT6EPJLBDUF7TQFPRHQHME.jpg?auth=753c86321e3dbcc5e54a563baff779f557f37a416477091c38a11ebae546fb91&width=1920&quality=80>
<https://www.reuters.com/resizer/v2/LM3UPI7DBBO3VOJQQBHGL5STM.jpg?auth=9561635ad8aa52b7c5a48bf5a08f6e595c3aea2ece37bf82af666deedb744150&width=1920&quality=80>

Наша адреса:

01032, м. Київ, бул. Тараса Шевченка, 33Б, 7-й поверх

Телефон: (38 044) 201-11-98

Факс: (38 044) 201-11-99

е-mail: info@razumkov.org.ua

Вебсторінка: www.razumkov.org.ua

